

neskelbtini), dalį, t. y. 0,0406 ha. Kiti Privalomajame nurodyme įvardyti žemės sklypai UAB „Artapolas“ nepriklauso ir ji jų nevaldo: žemės sklypas, esantis (duomenys neskelbtini), nuosavybės teise priklauso I. N., E. J. N., G. L. N., K. N., M. N., K. N., K. N. ir Z. N.; žemės sklypas, esantis (duomenys neskelbtini), nuosavybės teise priklauso A. T.; žemės sklypas, esantis (duomenys neskelbtini), nuosavybės teise priklauso UAB „BC Bgroup“; žemės sklypas, esantis (duomenys neskelbtini), nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai, tačiau nuo 2005 m. gegužės 6 d. jį nuomojasi UAB „Ivadra“.

- 4.3. Teismas pažymėjo, kad UAB „Artapolas“ nei Savivališkos statybos akto, nei Privalomojo nurodymo neskundė, jie yra galiojantys ir vykdytini. Inspekcija asmeniui, kuris yra savivališkos statybos statytojas ir asmuo, kuris turi pašalinti savivališkos statybos padarinius, nurodo tik UAB „Artapolas“. Kitiems žemės sklypų, išvardytų Privalomajame nurodyme, savininkams, valdytojams ar naudotojams jokie privalomi nurodymai dėl savivališkos statybos padarinių šalinimo nėra duoti nei ginčo Privalomuoju nurodymu, nei kitais nurodymais. Žemės sklypų, išvardytų nurodyme, savininkai ir valdytojai nesutinka, kad M. V., UAB „Artapolas“ ar kiti asmenys atliktų bet kokius statymo, griovimo ar kitus darbus jų valdomuose žemės sklypuose.
- 4.4. Teismas sutiko, kad Privalomasis nurodymas, kurio pagrindu antstolė atlieka vykdymo veiksmus, yra galiojantis, tačiau atsižvelgiant į tai, kad statybą leidžiančio dokumento UAB „Artapolas“ neturi pagrindo prašyti, nes valdo tik vieną Privalomajame nurodyme nurodytą žemės sklypą, o kitų sklypų valdytojai su darbų atlikimu nesutinka, negalima teigti, jog UAB „Artapolas“ Privalomojo nurodymo nevykdo sąmoningai, turėdama realią galimybę jį įvykdyti.
- 4.5. Teismas atkreipė dėmesį, kad Privalomajame nurodyme nenurodyti statinio, kurį reikia nugriauti, individualūs duomenys, nenurodyta, kaip ginčo aikštelė išsidėsčiusi kiekviename iš Privalomajame nurodyme išvardytų žemės sklypų, ar ji užima juos visus, ar tik jų dalį, taip pat neaišku, kodėl Privalomasis nurodymas surašytas tik UAB „Artapolas“, o ne visiems žemės sklypų valdytojams.
5. Kauno apygardos teismas 2020 m. lapkričio 17 d. nutartimi Marijampolės apylinkės teismo 2020 m. rugsėjo 18 d. nutartį panaikino ir klausimą išsprendė iš esmės – pareiškėjos antstolės S. Žukaitienės pareiškimą dėl baudos už privalomojo nurodymo nevykdymą skyrimo tenkino, suinteresuoto asmens UAB „Artapolas“ vadovui M. V. skyrė 2 Eur baudą už kiekvieną uždelstą įvykdyti 2018 m. gegužės 18 d. privalomąjį nurodymą Nr. PNSSP-20-180518-00038 dieną valstybės naudai, paskirtą baudą skaičiuojant nuo 2018 m. lapkričio 18 d. iki privalomojo nurodymo visiško įvykdymo dienos.
 - 5.1. Teismas nustatė, kad nagrinėjamu atveju nėra ginčo dėl to, kad UAB „Artapolas“ yra savivališkos statybos objekto – automobilių stovėjimo aikštelės, įrengtos žemės sklypuose (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini) ir (duomenys neskelbtini), statytoja ir statybai panaudotų medžiagų savininkė (šios aplinkybės neginčytos nei bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme metu, nei atskirajame skunde). UAB „Artapolas“ nėra perleidusi savivališkos statybos objekto (jo dalies) kitų žemės sklypų savininkams. Privalomasis nurodymas surašytas būtent statytojai. Taigi, esant nustatytai savivališkos statybos statytojai, jokie privalomieji nurodymai statinių ar žemės sklypų savininkams, valdytojams ar naudotojams neturėjo būti surašomi, kadangi tik nesant statytojo privalomasis nurodymas dėl savivališkos statybos padarinių šalinimo galėtų būti rašomas atitinkamai eliškumo tvarka statinio ar žemės sklypo savininkui, valdytojui ar naudotojui.
 - 5.2. Teismas padarė išvadą, kad, siekiant nugriauti visą ar išardyti dalį savivališkai pastatytų statinių, nėra keliami reikalavimai žemės sklypą, kuriame pastatytas savivališkas statinys, valdyti nuosavybės teise arba valdyti ir naudoti kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais. Todėl žemės sklypų, nurodytų Privalomajame nurodyme, savininkų prieštaravimas dėl griovimo (ardymo) darbų atlikimo jiems nuosavybės teise priklausančiuose žemės sklypuose nėra pakankama aplinkybė, siekiant paneigti skolininkės UAB „Artapolas“, kaip statytojos, atsakomybę už savivališką statybą.
 - 5.3. Teismas atkreipė dėmesį, kad Privalomajame nurodyme nurodytų žemės sklypų savininkai, nesutikdami dėl automobilių stovėjimo aikštelės nugriovimo (išardymo), turi teisę duoti sutikimą dėl savivališkos statybos objekto įteisinimo. Pažymėjo, kad UAB „Artapolas“ Privalomojo nurodymo neįvykdė net toje dalyje, kur ji nuomojasi žemės sklypą ir nuomotojas neprieštarauja jo įvykdymui.
 - 5.4. Apeliacinės instancijos teismas, įvertinęs nustatytas faktines aplinkybes ir teisinį reglamentavimą, padarė išvadą, kad suinteresuotas asmuo UAB „Artapolas“ Privalomojo nurodymo neįvykdė ir per nustatytą terminą nepašalino savivališkos statybos padarinių, nenurodė savo neveikimą pateisinančių objektyvių priežasčių, todėl UAB „Artapolas“ vadovui M. V., kaip už privalomojo nurodymo įvykdymą atsakingam asmeniui, skirtina piniginė sankcija – bauda.
 - 5.5. Parinkdamas baudos dydį, teismas atsižvelgė į tai, kad Privalomuoju nurodymu suinteresuotam asmeniui UAB „Artapolas“ nustatyti įpareigojimai yra nevykdomi jau gana ilgą laikotarpį, UAB „Artapolas“ nepateikė teismui jokių įrodymų, kad būtų ėmusis aktyvių veiksmų privalomajam nurodymui įvykdyti, ir nenurodė jokių objektyvių aplinkybių, dėl kurių privalomojo nurodymo įvykdymas nėra galimas. Taip pat atsižvelgta į pažeidimo pobūdį ir sukeltas pasekmes (pažeidimo pobūdis nesukėlė didelių neigiamų pasekmių (žalos)), į tai, jog suinteresuoto asmens vadovas M. V. už reikalavimų nevykdymą vykdymojoje byloje baudžiamas pirmą kartą, į protinę, teisingumo ir sąžiningumo principus, ir nutarė suinteresuoto asmens vadovui M. V. skirti 2 Eur baudą už kiekvieną uždelstą įvykdyti Privalomąjį nurodymą dieną valstybės naudai, paskirtą baudą skaičiuojant nuo 2018 m. lapkričio 18 d. iki privalomojo nurodymo visiško įvykdymo dienos.

II. III. Kasacinio skundo teisiniai argumentai ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

6. Kasacinių skundu suinteresuotas asmuo UAB „Artapolas“ direktorius M. V. prašo panaikinti Kauno apygardos teismo 2020 m. lapkričio 17 d. nutartį ir pareiškėjos antstolės S. Žukaitienės pareiškimą atmesti. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
 - 1.1. Teismas netinkamai taikė ir pažeidė materialiosios teisės normą – Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 14 straipsnio 1 dalį. Teismas nurodė, kad bet kokiam kitam fiziniam ar juridiniam asmeniui vykdant Inspekcijos privalomąjį nurodymą dėl savivališkos statybos padarinių šalinimo, t. y. siekiant nugriauti visą ar išardyti dalį savivališkai pastatytų statinių, nėra keliami reikalavimai žemės sklypą, kuriame pastatytas savivališkas statinys, valdyti nuosavybės teise arba valdyti ir naudoti jį kitais įstatymuose nustatytais pagrindais. Todėl, teismo teigimu, žemės sklypų savininkų prieštaravimas dėl griovimo (ardymo) darbų atlikimo jiems nuosavybės teise priklausančiuose žemės sklypuose nėra pakankama aplinkybė, siekiant paneigti skolininkės UAB „Artapolas“, kaip statytojos, atsakomybę už savivališką statybą. Suinteresuoto asmens įsitikinimu, UAB „Artapolas“ negali įgyvendinti statytojo teisių (nugriauti ar įteisinti statinius) kitų asmenų valdomuose žemės sklypuose, jeigu tokių žemės sklypų savininkai ar valdytojai nesutinka su pačios savivališkos statybos faktu jų valdomuose žemės sklypuose ir prieštarauja bet kokiai intervencijai į jų žemės sklypus. Pažymėtina, kad UAB „Artapolas“ nevaldomų žemės sklypų savininkai ir valdytojai nesutinka, kad jų valdomuose žemės sklypuose yra savivališka statyba (automobilių stovėjimo aikštelė). Siems žemės sklypų savininkams nebuvo surašyti nei savivališkos statybos aktai, nei privalomieji nurodymai, todėl jie neturėjo jokių teisiųjų galimybių įrodinėti, kad jų žemės sklypuose jokios automobilių stovėjimo aikštelės nėra.
 - 1.2. Nesutiktina, kad savivališkos statybos padarinių šalinimo priemonių taikymas įstatymo nustatytais sąlygomis laikytinas teisėtu ne

tik statinių, bet ir žemės sklypų, kuriuose yra savavališka statyba, savininkų nuosavybės teisės ribojimo pagrindų ir nepažeidžia kitų žemės sklypų savininkų, valdytojų ar naudotojų teisių ar teisėtų interesų. Tokia teismo išvada galėtų būti laikoma teisinga tik tokiu atveju, jeigu žemės sklypų, kuriuose yra konstatuota savavališka statyba, savininkai ir valdytojai nekvestionuotų paties savavališkos statybos fakto jų nuosavybės žemės sklypuose. Tačiau šiuo atveju žemės sklypų savininkai niekada nedalyvavo savavališkos statybos konstatavimo procedūrose (savavališko statybos akto surašyme), niekada nesutiko ir nesutinka su savavališkos statybos jų žemės sklypuose faktur ir tuo, kad kokiais nors veiksmais būtų daroma intereivencija į jų nuosavybės objektus.

- 1.3. Pažymėtina ir tai, kad teismas akivaizdžiai suklydo nurodymas, jog UAB „Artapolas“ neginčijo aplinkybės, kad ji yra savavališkos statybos objekto statytoja, nei byloje nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme metu, nei atskirajame skunde. Nei UAB „Artapolas“, nei jos vadovas M. V. šioje byloje nekwestionavo teisės objekto ir juo disponuoti. Žemės sklypo savininko teisių turinys apibrėžtas Civilinio kodekso 4.40 straipsnyje ir jame taip pat nenurodyta, jog savininkas privalo leisti sau nuosavybės teise priklausančiame objekte kitiems asmenims atlikti statybos ar griovimo darbus. Teismas ir Inspekcija, iš esmės teigdami, jog UAB „Artapolas“ turi teisę kitiems asmenims priklausančiuose žemės sklypuose vykdyti statybos ar griovimo darbus be šių asmenų sutikimo, nes teisės aktai neregamentuoja, jog savavališkos statybos padariniai galėtų būti nešalinami, žemės sklypo savininkui ar valdytojui nepageidaujant, kad jo valdomame žemės sklype būtų atlikti savavališkos statybos padarinių šalinimo darbai, nepagrįstai vadovaujasi privatinės teisės principu, kad leidžiama viskas, kad neuždrausta, nors, kaip minėta, administraciniais teisiniams santykiams yra taikytinas ne privatinės, o viešosios teisės principas – leidžiama tik tai, kas yra nustatyta teisės aktuose.
- 1.4. Jei teisės aktai tiesiogiai nenustato, kad savavališkos statybos padariniai gali būti šalinami ir be žemės sklypo savininko ar valdytojo sutikimo, vadinasi, toks sutikimas yra privalomas. Tokia išvada darytina įvertinus ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.37 straipsnio 1 dalies nuostatas, pagal kurias nuosavybės teisė – tai teisė savo nuožiūra, nepažeidžiant įstatymų ir kitų asmenų teisių bei interesų, valdyti, naudoti nuosavybės teisės objektą ir juo disponuoti. Žemės sklypo savininko teisė turintis apibrėžtas Civilinio kodekso 4.40 straipsnyje ir jame taip pat nenurodyta, jog savininkas privalo leisti sau nuosavybės teise priklausančiame objekte kitiems asmenims atlikti statybos ar griovimo darbus. Teismas ir Inspekcija, iš esmės teigdami, jog UAB „Artapolas“ turi teisę kitiems asmenims priklausančiuose žemės sklypuose vykdyti statybos ar griovimo darbus be šių asmenų sutikimo, nes teisės aktai neregamentuoja, jog savavališkos statybos padariniai galėtų būti nešalinami, žemės sklypo savininkui ar valdytojui nepageidaujant, kad jo valdomame žemės sklype būtų atlikti savavališkos statybos padarinių šalinimo darbai, nepagrįstai vadovaujasi privatinės teisės principu, kad leidžiama viskas, kad neuždrausta, nors, kaip minėta, administraciniais teisiniams santykiams yra taikytinas ne privatinės, o viešosios teisės principas – leidžiama tik tai, kas yra nustatyta teisės aktuose.
7. Atsiliepimu į suinteresuoto asmens UAB „Artapolas“ direktoriaus M. V. kasacinį skundą suinteresuotas asmuo Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos prašo kasacinį skundą atmesti. Atsiliepiamas grindžiamas šiais argumentais:
 - 2.1. Teismas padarė teisingą išvadą, kad, esant nustatytam savavališkos statybos statytojui, jokie privalomieji nurodymai statinių ar žemės sklypų savininkams, valdytojams ar naudotojams neturėtų būti surašomi, kadangi tik nesant statytojo privalomasis nurodymas dėl savavališkos statybos padarinių šalinimo galėtų būti rašomas atitinkamai eiliškumo tvarka statinio ar žemės sklypo savininkui, valdytojui ar naudotojui.
 - 2.2. Vykdamas privalomąjį nurodymą dėl savavališkos statybos padarinių šalinimo, nėra keliami reikalavimai žemės sklypą, kuriame pastatytas savavališkas statinys, valdyti, naudoti nuosavybės teise ar kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais, todėl sutiktina su teismo išvada, kad žemės sklypų savininkų prieštaravimas dėl griovimo (ardymo) darbų atlikimo jiems nuosavybės teise priklausančiuose sklypuose nėra pakankama aplinkybė, paneigianti statytojo atsakomybę.
8. Atsiliepimu į suinteresuoto asmens UAB „Artapolas“ direktoriaus M. V. kasacinį skundą suinteresuotas asmuo Inspekcija prašo kasacinį skundą atmesti. Atsiliepiamas grindžiamas šiais argumentais:
 - 3.1. Inspekcijos nuomone, teismas tinkamai taikė ir aiškino Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 14 straipsnio 1 dalies nuostatas. Kasaciniame skunde keliami ne teisės taikymo, bet fakto klausimai: ar UAB „Artapolas“ yra statinio statytoja; ar statinys, kurį Privalomuoju nurodymu reikalaujama išardyti, egzistuoja. Šių faktinių aplinkybių nustatymas nepriskirtinas kasacinio teismo funkcijoms, be to, šie fakto klausimai galėtų būti sprendžiami tik tokioje byloje, kurioje būtų ginčijamas pats Privalomasis nurodymas.
 - 3.2. Privalomasis nurodymas yra teisėtas ir galiojantis ir turi būti vykdomas toks, koks yra, t. y., sprendžiant klausimą dėl privalomojo nurodymo nevykdymo pasekmių taikymo, negali būti kvestionuojamas paties Privalomojo nurodymo teisėtumas.
 - 3.3. Kasacinis skundas atmestinas kaip nepagrįstas ir dėl to, kad jame nurodomi argumentai dėl negalimumo pašalinti savavališkos statybos padarinius kitiems asmenims priklausančiuose žemės sklypuose yra paneigiami Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 3 straipsnio 2 dalies nuostatomis.
9. Suinteresuoti asmenys UAB „BCBgroup“ ir UAB „Ivadra“ prisidėjo prie suinteresuoto asmens UAB „Artapolas“ direktoriaus M. V. kasacinio skundo.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl privalomojo nurodymo neįvykdymo teisinių padarinių

10. Privalomasis nurodymas – tai teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą ar statybos valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos ar pareigūno įpareigojimas viešojo administravimo subjektui, kitam juridiniam asmeniui ar jo padaliniiui, kitai juridinio asmens statuso neturinčiai organizacijai ar jos padaliniiui, fiziniam asmeniui per nustatytą terminą pateikti dokumentus, informaciją, pašalinti teritorijų planavimą ar statybą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus, panaikinti ar pakeisti neteisėtai priimtą administracinį sprendimą, atlikti kitus šiame įstatyme nurodytus veiksmus (Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 2 straipsnio 2 dalis). Privalomieji nurodymai dėl statybos patikrinimo metu nustatytų pažeidimų pašalinimo, statybos sustabdymo, savavališkos statybos padarinių pašalinimo yra vykdomieji dokumentai, vykdomi CPK nustatyta tvarka (Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 11 straipsnio 10 dalis, 13 straipsnio 6 dalis, 14 straipsnio 8 dalis).
11. Jeigu neįvykdytas privalomasis nurodymas, kuris pagal Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymą yra vykdomasis dokumentas, taikomos CPK 771 straipsnyje nustatytos priverstinio vykdymo priemonės – antstolis apie tai surašo Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytos formos aktą ir, jeigu privalomajame nurodyme nenurodytos jo neįvykdymo pasekmės, surašytą aktą perduoda antstolio kontoros buveinės vietos apylinkės teismui (CPK 771 straipsnio 4 dalis), o šis privalomojo nurodymo neįvykdymo klausimą sprendžia šio straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka – privalomojo nurodymo neįvykdymo klausimas išsprendžiamas teismo posėdyje. Teismas, nustatęs, kad

skolininkas privalomojo nurodymo neįvykdė, gali jam skirti iki trijų šimtų eurų baudą už kiekvieną uždelstą įvykdyti sprendimą arba privalomąjį nurodymą dieną išieškotojo naudai. Taigi už privalomojo nurodymo neįvykdymą skolininkui teismo nutartimi gali būti skiriama bauda. Teismo nutartis skirti skolininkui baudą priimama išnagrinėjus privalomojo sprendimo neįvykdymo aplinkybes ir priežastis.

12. [CPK 771](#) straipsnyje reglamentuojamos ne tik privalomųjų nurodymų, bet taip pat ir sprendimų, įpareigojančių skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, nesusijusius su turto ar lėšų perdavimu, neįvykdymo pasekmės. Dėl to nagrinėjamu atveju reikšmingi kasacinio teismo išaiškinimai, pateikti taikant nurodytą teisės normą civilinėje byloje dėl baudos už sprendimo įpareigoti skolininką atlikti tam tikrus veiksmus neįvykdymą.
13. Kasacinio teismo praktikoje pažymima, kad [CPK 771](#) straipsnio 6 dalies formuluotė ir kasacinio teismo šios teisės normos aiškinimo ir taikymo praktika leidžia daryti išvadą, jog [CPK 771](#) straipsnio nustatyta tvarka bauda skolininkui už sprendimų, įpareigojančių atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, ir privalomųjų nurodymų neįvykdymą teismo skiriama kaltės pagrindu. Tenkinti antstolio pareiškimą dėl baudos skyrimo skolininkui tokiu atveju teismas turėtų tik nustatęs, kad sprendimas, įpareigojantis skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, ar privalomasis nurodymas neįvykdytas dėl skolininko kaltės, t. y. nėra objektyvių priežasčių, nepriklausančių nuo skolininko, lemiančių tokį neįvykdymą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. sausio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-168-695/2021, 25 punktas).
14. Priimančią nutartį (taikyti sprendime dėl ginčo esmės nustatytas sprendimo neįvykdymo pasekmes, pvz., paskirti baudą) turi būti išnagrinėtos aplinkybės, ar sprendimas (ne)įvykdytas, taip pat turi būti patikrinta, ar nėra aplinkybių, kurios sudarytu pagrindą atleisti skolininką nuo paskirtos baudos ar kitokių neįvykdymo pasekmių taikymo. [CPK 771](#) straipsnio 2 dalyje nustatytas reguliavimas iš esmės reiškia, kad turi būti atliekama *ex ante* (prieš veiksmą) teisminė sprendimo neįvykdymo aplinkybių (priežasčių) patikra (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. lapkričio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-315-684/2019, 33 punktas).
15. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad nurodytas teisinis reglamentavimas ir jį aiškinanti kasacinio teismo praktika suponuoja išvadą, jog tais atvejais, kai yra sprendžiamas klausimas dėl [CPK 771](#) straipsnyje nustatytų privalomojo nurodymo neįvykdymo padarinių taikymo, visų pirma turi būti nustatytas tokio nurodymo neįvykdymo faktas bei neįvykdymo priežastys, o pagrindą skirti baudą už privalomojo nurodymo dėl savavališkos statybos padarinių pašalinimo neįvykdymą galima konstatuoti tik tuo atveju, jeigu asmuo sąmoningai nevykdo privalomojo nurodymo – nepašalina savavališkos statybos padarinių privalomajame nurodyme nurodytu būdu.
16. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad antstolė vykdė Inspekcijos 2018 m. gegužės 18 d. privalomąjį nurodymą Nr. PNSSP-20-180518-00038, pagal kurį skolininkė UAB „Artapolas“ buvo įpareigota įvykdyti Inspekcijos nurodymą, t. y. savo lėšomis nugriauti statinį ir sutvarkyti statybą, o būtent nugriauti žemės sklypuose, išvardytuose nurodyme, savavališkai įrengtą apie 2140 kv. m ploto automobilių stovėjimo aikštelę ir sutvarkyti statybą. 2019 m. kovo 8 d. buvo priimtas sprendimo, įpareigojančio skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, neįvykdymo aktas Nr. 0076/19/00096/S-00195.
17. Pažymėtina, kad byloje nėra ginčo, jog privalomasis nurodymas yra galiojantis, įstatymo nustatyta tvarka ginčijamas nebuvo. Tenkindamas antstolės pareiškimą dėl baudos skyrimo apeliacinės instancijos teismas būtent tuo ir vadovavosi, nurodydamas, jog Inspekcija 2019 m. kovo 7 d. pateikė išvadą, kurioje nurodė, kad atlikus žemės sklypuose 2019 m. vasario 28 d. pakartotinį patikrinimą (dalyvaujant antstolei) nustatyta, jog įrengtos aikštelės dangos įrengimas nėra pakitęs nuo privalomojo nurodymo surašymo momento, yra tik nuimti informaciniai stovėjimo aikštelės kelio ženklai, kuriuose buvo informacija, kad stovėjimas galimas iki vienos valandos. Teisėjų kolegija sutinka, kad pats savavališkos statybos faktas nėra šios bylos nagrinėjimo dalykas ir jis nekvestionuotinas. Tačiau, kaip minėta šios nutarties 14–15 punktuose, sprendžiant klausimą dėl [CPK 771](#) straipsnyje nustatytų padarinių taikymo visų pirma turi būti konstatuotas pats privalomojo nurodymo neįvykdymo faktas. Šis faktas visų pirma yra įrodinėjamas Sprendimų instrukcijoje nustatytos formos aktu, kurį surašo antstolis. Tačiau kilus ginčui dėl privalomojo nurodymo įvykdymo (neįvykdymo) fakto teismo išvados turi būti grindžiamos vadovaujantis [CPK](#) nustatytomis įrodinėjimo taisyklėmis.
18. Nagrinėjamu atveju yra susiklosčiusi tokia situacija, kad byloje nėra nustatytos faktinės aplinkybės, kurios leistų padaryti konkrečias išvadas dėl privalomojo nurodymo neįvykdymo fakto. Nagrinėjamoje byloje suinteresuotas asmuo UAB „Artapolas“ direktorius M. V. nuosekliai kėlė klausimą dėl privalomojo nurodymo pašalinti savavališkos statybos padarinius (nugriauti statinį ir sutvarkyti statybą) įvykdymo būdo, tačiau nei suinteresuotas asmuo Inspekcija, nei teismas dėl jo aiškiai nepasisakė. Pažymėtina, kad privalomajame nurodyme nebuvo detalizuoti konkretūs atliktini veiksmai, nenurodyta, kokiu būdu automobilių stovėjimo aikštelė turi būti nugriauta. Iš byloje pateiktų fotonuotraukų matyti, jog aikštelė nėra padengta asfaltu, o pakartotinio patikrinimo akto duomenys patvirtina, kad informaciniai kelio ženklai apie stovėjimo valandą yra pašalinti.
19. Kasacinis teismas savo nutartyse ne kartą yra pabrėžęs, kad teismai, vertindami šalių pateiktus įrodymus, remiasi įrodymų pakankamumo taisykle, o išvada dėl konkrečios faktinės aplinkybės egzistavimo daroma pagal vidinį teismo įsitikinimą, grindžiamą visapusišku ir objektyviu visų reikšmingų bylos aplinkybių išnagrinėjimu. Teismas turi įvertinti ne tik kiekvieno įrodymo įrodomąją reikšmę, bet ir įrodymų visetą, ir tik iš įrodymų visumos daryti išvadas apie tam tikrų įrodinėjimo dalykų konkrečioje byloje esančių faktų buvimą ar nebuvimą (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. balandžio 8 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-155/2010; 2011 m. vasario 7 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-35/2011). Teismas, vertindamas įrodymus ir jų pagrindus darydamas išvadas, turi vadovautis logikos dėsniais.
20. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas nevertino visų byloje esančių įrodymų ir nenustatė visų reikšmingų bylos aplinkybių, kurios nustatytos sprendžiant klausimą dėl [CPK 771 straipsnio](#) nuostatų taikymo, tokiu būdu pažeidė proceso teisės normas ir šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisingam bylos išsprendimui, todėl apeliacinės instancijos teismo nutartis naikintina ir byla perduodama šiam teismui nagrinėti iš naujo ([CPK 359 straipsnio](#) 1 dalies 5 punktas).

Dėl kitų kasacinio skundo argumentų

21. Suinteresuotas asmuo kasaciniu skundu taip pat kelia klausimą dėl Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo taikymo. Kasaciniame skunde nesutinkama su apeliacinės instancijos teismo išvadomis, kad bet kokiam kitam fiziniam ar juridiniam asmeniui vykdant Inspekcijos privalomąjį nurodymą dėl savavališkos statybos padarinių šalinimo, t. y. siekiant nugriauti visą ar išardyti dalį savavališkai pastatytą statinį, nėra keliami reikalavimai žemės sklypą, kuriame pastatytas savavališkas statinys, valdyti nuosavybės teise arba valdyti ir naudoti jį kitais įstatymuose nustatytais pagrindais; žemės sklypų savininkų prieštarašas dėl griovimo (ardymo) darbų atlikimo jiems nuosavybės teise priklausančiuose žemės sklypuose nėra pakankama aplinkybė, siekiant paneigti skolininkės UAB „Artapolas“, kaip statytojos, atsakomybę už savavališką statybą. Suinteresuoto asmens įsitikinimu, UAB „Artapolas“ negali įgyventinti statytojo teisių (nugriauti ar įteisinti statinius) kitų asmenų valdomuose žemės sklypuose, jeigu tokių žemės sklypų savininkai ar valdytojai nesutinka su pačios savavališkos statybos faktu jų valdomuose žemės sklypuose ir prieštariauja bet kokiai intervencijai į jų žemės sklypus.
22. Šiuos kasacinio skundo argumentus teisėjų kolegija laiko nepagrįstais. Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 14 straipsnio „Savavališkos statybos padarinių šalinimas“ 1 dalyje nustatyta: „Inspekcijos pareigūnas, nustatęs, kad statyba yra savavališka, surašo savavališkos statybos aktą. Aktas įteikiamas pasirašytinai, registruotu laišku arba kitu tinkamu būdu teisės aktų nustatyta tvarka statytojui, o jeigu jo nėra, – viename iš šių asmenų: 1) statinio ar jo dalies savininkui, valdytojui ar naudotojui; 2) žemės sklypo ar jo dalies, kurioje nustatyta savavališka statyba, savininkui, valdytojui ar naudotojui.“

23. Taigi, Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje nurodytas subjektų, kuriems gali būti surašytas savavališkos statybos aktas ir pateikti reikalavimai dėl savavališkos statybos padarinių pašalinimo, sąrašas. Kasacinis teismas vienoje iš bylų išanalizavo minėto Įstatymo nuostatų keitimą bei šių pakeitimų lydimuosius dokumentus ir konstatavo, kad yra aiškus įstatymų leidėjo ketinimas nustatyti subjektų, kuriems pateiktini reikalavimai dėl savavališkos statybos padarinių pašalinimo, eiliškumą. Tik nesant ar neidentifikavus savavališkai pastatyto statinio statytojo, tokie reikalavimai turi būti reiškiama statinio savininkui (valdytojui) ir tik nesant ar neidentifikavus pastarojo – žemės sklypo savininkui (valdytojui) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. balandžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-104-701/2020, 48 punktas). Apeliacinės instancijos teismas vadovavosi šios nutarties išaiškinimais.

Dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo

24. Kasaciniam teismui nutarus perduoti bylą nagrinėti iš naujo apeliacinės instancijos teismui, šalių kasaciniame teisme turėtų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo klausimas paliktinas spręsti apeliacinės instancijos teismui kartu su kitų bylinėjimosi išlaidų paskirstymu ([CPK](#) 93, 98 straipsniai).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 5 punktu ir 362 straipsniu,

nutaria:

Kauno apygardos teismo 2020 m. lapkričio 17 d. nutartį panaikinti ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui. Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Goda Ambrasaitė-Balynienė

Gražina Davidonienė

Virgilijus Grabinskas